

2004 metais pagrindinis Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos (toliau – STT) tikslas buvo sumažinti šalyje korupciją ir padidinti jos kontrolės veiksmingumą. Pastaraisiais metais STT veikla, atsižvelgus į pasaulinę praktiką ir tarptautinių ekspertų nuomonę, buvo nukreipta į korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų atskleidimą, korupcijos prevenciją ir visuomenės antikorupcinį švietimą.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos įstatymo 8 straipsnio 7 punkto ir Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 10 straipsnio 3 punkto nuostatomis, atsižvelgiant į Nacionalinės kovos su korupcija programos nustatytus kovos su korupcija rezultatyvumo kiekybės ir kokybės rodiklius, STT parengta 2004 metų veiklos ataskaita.

I. STT FINANSAVIMAS

Iš Lietuvos valstybės biudžeto pagal programą „Kovos su korupcinio pobūdžio nusikalstamomis veikomis bei korupcijos prevencija“ 2004 metams STT skirta asignavimų – **14 702,6 tūkst.** litų, tai sudaro 0,1 proc. 2004 metų valstybės biudžeto, iš jų pareigūnų socialinių garantijų funkcijai – 170 tūkst. litų (tai sudaro 1,16 proc.).

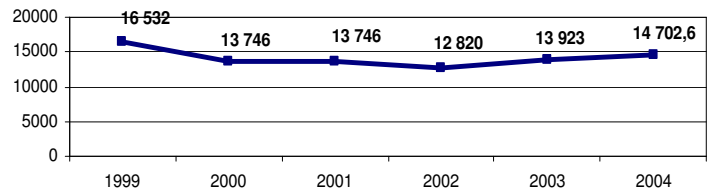
Iš viso 2004 metais gauta asignavimų – **14 629,8 tūkst.** litų, t. y. 99,5 proc., iš jų pareigūnų socialinių garantijų funkcijai – 119,7 tūkst. litų, t. y. 70,41 proc.

Iš viso 2004 metais panaudota gautų asignavimų – **14 629,8 tūkst.** litų, t. y. 100 proc., iš jų pareigūnų socialinių garantijų funkcijai – 119,7 tūkst. litų, t. y. 100 proc.

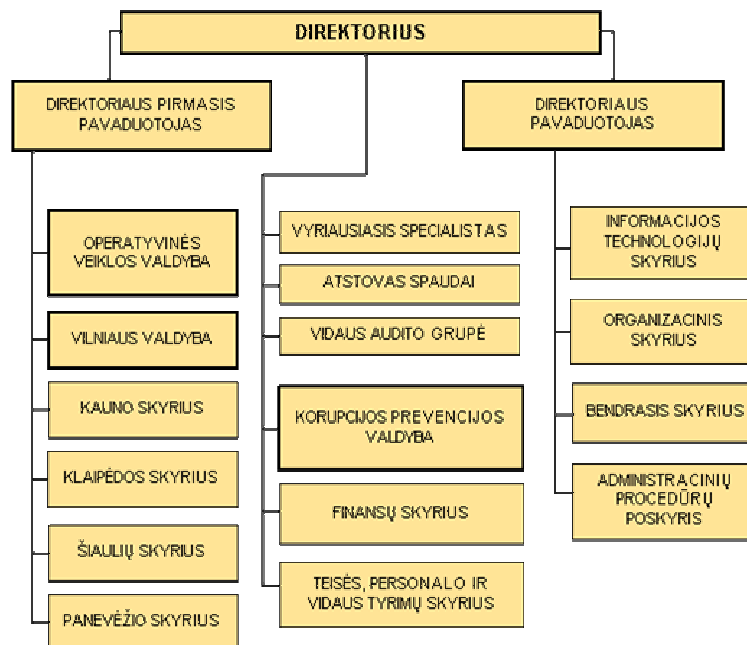
1999 metais STT iš Lietuvos valstybės biudžeto buvo skirta 16 532 000 litų;

2000 metais – 13 746 000 litų;
 2001 metais – 13 746 000 litų;
 2002 metais – 12 820 000 litų;
 2003 metais – 13 923 000 litų;
 2004 metais – 14 702 600 litų.

iš Lietuvos valstybės biudžeto pagal programą „Kovos su korupcinio pobūdžio nusikalstamomis veikomis bei korupcijos prevencija“ STT skirta asignavimų 1999–2004 metais

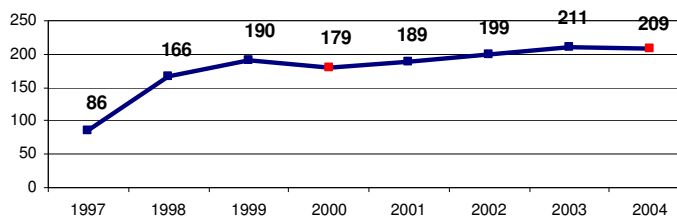
II. STT ORGANIZACINĖ STRUKTŪRA IR ŽMOGIŠKIEJI IŠTEKLIAI

2004 metais STT buvo numatyta 231,5 etato, iš jų 194 pareigūnų (84 proc.), 37,5 darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartį (16 proc.), tačiau dirbo 209 darbuotojai, iš jų 174 pareigūnai (83 proc.) ir 35 darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartį (17 proc.).

1997 metais STT dirbo 86 darbuotojai;
 1998 metais – 166;
 1999 metais – 190;
 2000 metais – 179;
 2001 metais – 189;
 2002 metais – 199;
 2003 metais – 211;
 2004 metais – 209.

STT darbuotojų skaičius 1997-2004 metais

2004 metais, palyginti su 2003-iaisiais, STT darbuotojų skaičius sumažėjo 0,94 proc.

STT darbuotojų kvalifikacija:

- darbuotojų, turinčių mokslinį laipsnį – 4 (2 proc.);
- darbuotojų, turinčių aukštąjį universitetinį arba jam prilygintą išsilavinimą – 168 (80 proc.);
- darbuotojų, turinčių aukštąjį neuniversitetinį arba jam prilygintą išsilavinimą – 19 (9 proc.);
- darbuotojų, turinčių vidurinį išsilavinimą ir įgijusių profesinę kvalifikaciją – 18 (9 proc.).

2004 metais STT darbuotojai kėlė kvalifikaciją 54 renginiuose (seminaruose, mokymuose ir pan.), kurie vyko tiek Lietuvoje – Lietuvos viešojo administravimo institute, Lietuvos radioelektronikos pramonės profsąjungų mokymo centre, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyboje, M. Romerio universitete, Civilinės saugos mokymo centre, Lietuvos teisėjų mokymo centre, Lietuvių kalbos institute, Finansų ministerijos mokymo centre, taip pat Estijos firmos „Real Systems“, UAB „Mokesčių srautas“, A. Mozerio individualios įmonės „Ultima ratio“ rengtuose renginiuose ir kt., tiek užsienyje – antikorupcinio tinklo susitikime, EBPO pasauliniame forume kovos su korupcija ir sąžiningumo skatinimo viešųjų pirkimų srityje, paskaitų cikle kovos su korupcija tema Paryžiuje (Prancūzijos Respublika), institucijų, kovojančių su sukčiavimu ir korupcija, ryšių su visuomene pareigūnų susitikime Briuselyje (Belgijos Karalystė), konferencijoje „Nacionalinė ir tarptautinė antikorupcinė teisinė bazė, antikorupcinė praktika“ Alma Atoje (Kazachstano Respublika), konferencijoje kovos su korupcija klausimais Vienoje (Austrijos Respublika), kovos su korupcija ir sukčiavimu Europos šalių sveikatos apsaugos sistemoje konferencijoje, mokymo kursuose darbo su slaptaisiais bendradarbiais tema, tarptautiniame seminare kovos su korupcija klausimais Londone, Oksforde (Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė), mokymo kursuose ekonominių ir finansinių nusikaltimų tema Seneke (Slovakijos Respublika), praktiniame seminare kovos su korupcija įstatymų projektų rengimo klausimais Isyk Kulyje (Kirgizijos Respublika), regioninėje mokomojoje konferencijoje tarptautinio pinigų plovimo klausimais, susitikime pagal GRECO programą vertintojo teisėmis, susitikime siekiant apsikeisti kovos su korupcija patirtimi ir užtikrinti tolesnį bendradarbiavimą Rygoje (Latvijos Respublika), seminare „Demokratinio valdymo formavimas, pasitelkiant skaidrumą ir dalyvavimą“ Jerevane (Armėnijos Respublika), seminare „Etika privačiame sektoriuje“ Taline (Estijos Respublika), seminare „Kovos su sukčiavimu mokymas OLAF tyrimo eigos, informacijos analizės klausimais“ Sofijoje (Bulgarijos Respublika), seminare „Žmogaus teisės, policijos etika ir korupcija“ Europos policijos koledže (Švedijos Karalystė), strateginiuose kursuose apie organizuotą nusikalstamumą Europos policijos koledže (CEPOL), tarptautinėje konferencijoje „Korupcijos pašalinimo NVS šalyse būdai ir perspektyvos“ Kijeve (Ukrainos Respublika).

III. KORUPCINIO POBŪDŽIO NUSIKALSTAMŲ VEIKŲ ATSKLEIDIMAS IR TYRIMAS

Duomenys apie ikiteisminius tyrimus

Metai	Iškeltų baudžiamųjų bylų (pradėtų ikiteisminių tyrimų) skaičius	STT iškeltos baudžiamosios bylos (pradėti ikiteisminiai tyrimai) 1999–2004 metais	Pokytis (2004 metais, palyginti su ankstesniais metais)
1999	125	125	Sumažėjo 25,6%
2000	90	90	Padidėjo 3,33%
2001	118	118	Sumažėjo 21,18%
2002	79	79	Padidėjo 17,72%
2003	116 (28 + 88)	116	Sumažėjo 19,82%
2004	93	93	-

2004 metais STT pradėti 93 ikiteisminiai tyrimai, iš jų 28 – gavus skundą, pareiškimą ar pranešimą apie nusikalstamą veiką (30 proc.), 65 – STT pareigūnams nustačius nusikalstamos veikos požymius (70 proc.).

2004 metais, palyginti su 2003-iaisiais, pradėtų ikiteisminių tyrimų skaičius gavus skundą, pareiškimą ar pranešimą apie nusikalstamą veiką sumažėjo 33,33 proc., STT pareigūnams nustačius nusikalstamos veikos požymius – sumažėjo 12,16 proc.

2004 metais STT pradėjo 23 ikiteisminius tyrimus dėl žemės reformos vykdymo pažeidimų, 29 – dėl teisėsaugos, 12 – dėl savivaldos, 3 – dėl sveikatos apsaugos, 1 – dėl aplinkos apsaugos, 1 – dėl socialinės apsaugos, 3 – dėl mokesčius administruojančių institucijų tarnautojų ir pareigūnų veikų, 21 – kita.

2004 metais STT **gavo 24** ikiteisminius tyrimus, iš jų 20 iš prokuratūrų (83 proc.), t. y. 1 – iš Generalinės, 9 – iš Kauno apygardos, 3 – iš Šiaulių apygardos, 3 – iš Vilniaus apygardos, 1 – iš Panevėžio apygardos, 2 – iš Jonavos rajono apylinkės ir 1 – iš Kauno rajono apylinkės prokuratūrų, ir 4 – iš kitų ikiteisminio tyrimo įstaigų (17 proc.), t. y. 1 – iš Lietuvos kriminalinės policijos biuro Organizuoto nusikalstamumo tyrimo vyriausiosios valdybos, 1 – iš Šiaulių miesto vyriausiojo, 1 – iš Birštono miesto, 1 – iš Klaipėdos rajono policijos komisariatų.

2004 metais STT gavo 5 ikiteisminius tyrimus dėl žemės reformos vykdymo pažeidimų, 10 – dėl teisėsaugos, 1 – dėl savivaldos, 4 – dėl mokesčius administruojančių institucijų tarnautojų ir pareigūnų veikų, 4 – kita.

2004 metais, palyginti su 2003-iaisiais, gautų ikiteisminių tyrimų skaičius padidėjo 33,33 proc.

2004 metais STT **perdavė 9** ikiteisminius tyrimus, iš jų 1 – Generalinei prokuratūrai, 3 – Vilniaus apygardos prokuratūrai, 1 – Vilniaus miesto apylinkės prokuratūrai, 1 – Klaipėdos apygardos prokuratūrai, 2 – Kauno miesto vyriausiajam policijos komisariatui ir 1 – Tauragės rajono policijos komisariatui.

2004 metais, palyginti su 2003-iaisiais, perduotų kitoms ikiteisminio tyrimo įstaigoms ikiteisminių tyrimų skaičius padidėjo 12,5 proc.

2004 metais STT **nutraukė 47** ikiteisminius tyrimus. Nutraukti 37 pačios STT pradėti ikiteisminiai tyrimai (79 proc.), iš jų 1 buvo pradėtas 2000 metais, 1 – 2002 metais, 17 – 2003 metais, 18 – 2004 metais. Taip pat nutraukta 10 ikiteisminių tyrimų, kurie buvo gauti iš kitos ikiteisminio tyrimo įstaigos (21 proc.), iš jų 5 pradėti 2003 metais, 5 – 2004 metais.

Iš 47 nutrauktų ikiteisminių tyrimų 35 nutraukti, kadangi nepadaryta veika, turinti nusikaltimo ar baudžiamojo nusižengimo požymių (75 proc.), 8 – kadangi ikiteisminio tyrimo metu nesurinkta pakankamai duomenų, pagrindžiančių įtariamojo kaltę dėl nusikalstamos veikos padarymo (17 proc.), 2 – ikiteisminio tyrimo teisėjas priėmė nutartį nutraukti ikiteisminį tyrimą dėl nusikalstamos veikos mažareikšmiškumo (4 proc.), 1 – suėjo baudžiamosios senaties terminai (2 proc.), 1 – įtariamasis ir nukentėjusysis susitaikė BK 38 str. nustatytais atvejais (2 proc.).

Metai	Nutrauktų baudžiamųjų bylų (ikiteisminių tyrimų) skaičius	STT nutrauktos baudžiamosios bylos (ikiteisminiai tyrimai) 1999–2004 metais		Pokytis (2004 metais, palyginti su ankstesniais metais)
		1999	2004	
1999	8	8	47	Padidėjo 487,5%
2000	13	13	47	Padidėjo 261,53%
2001	8	8	47	Padidėjo 487,5%
2002	18	18	47	Padidėjo 161,11%
2003	21 (5 + 16)	21	47	Padidėjo 123,8%
2004	47	-	-	-

2004 metais, palyginti su 2003-iaisiais, nutrauktų ikiteisminių tyrimų skaičius dėl to, kad nepadaryta veika, turinti nusikaltimo ar baudžiamojo nusižengimo požymių, padidėjo 94,44 proc., kad ikiteisminio tyrimo metu nesurinkta pakankamai duomenų, pagrindžiančių įtariamojo kaltę dėl nusikalstamos veikos padarymo – padidėjo 166,66 proc.

2004 metais STT **atnaujinti 4** ikiteisminiai tyrimai, iš jų 2 grąžinti ikiteisminiam tyrimui papildyti, 1 atnaujintas, kadangi ikiteisminio tyrimo metu nesiimta visų įstatymo numatytų priemonių, kad būtų nustatyta ir įvertinta, ar asmenų veiksmais, pažeidžiant įstatymus ir kitus norminius aktus, nepadaryta didelė žala valstybei, fiziniams ir juridiniams asmenims, 1 – pagal asmens, nepatenkinto priimtu sprendimu, skundą, t. y. pagal BPK 65 str.

2004 metais STT **baigė 39** ikiteisminius tyrimus. Baigtas 31 pačios STT pradėtas ikiteisminis tyrimas (79 proc.), iš jų 2 buvo pradėti 2002 metais, 13 – 2003 metais, 16 – 2004 metais. Taip pat nutraukti 8 ikiteisminiai tyrimai, kurie buvo gauti iš kitos ikiteisminio tyrimo įstaigos (21 proc.), iš jų 4 pradėti 2003 metais, 4 – 2004 metais.

2004 metais STT 38 ikiteisminiai tyrimai baigti kaltinamojo akto surašymu (97 proc.) ir 1 su pareiškimu dėl bylos nagrinėjimo pagreitinoto proceso tvarka (3 proc.).

2004 metais baigtų ikiteisminių tyrimų trukmė:

- iki 6 mėn. – 20;
- 6–12 mėn. – 7;
- daugiau kaip 1 metai – 12.

Metai	Baigtų baudžiamųjų bylų (ikiteisminių tyrimų) skaičius	STT baigtos baudžiamosios bylos (ikiteisminiai tyrimai) 1999–2004 metais	Pokytis (2004 metais, palyginti su ankstesniais metais)
1999	56		Sumažėjo 30,35%
2000	56		Sumažėjo 30,35%
2001	67		Sumažėjo 41,79%
2002	39		Nepakito
2003	40		Sumažėjo 2,5%
2004	39		-

2005 metais STT **pratęs 96** ikiteisminius tyrimus, iš jų 47 pradėti 2004 metais, 27 – 2003 metais, 8 – 2002 metais, 7 – 2001 metais, 4 – 2000 metais, 1 – 1999 metais, 2 – 1998 metais.

2005 metais bus tęsiamas 71 pačios STT pradėtas ikiteisminis tyrimas (74 proc.), 23 iš kitų ikiteisminio tyrimo įstaigų gauti ikiteisminiai tyrimai (24 proc.), 2 bus tęsiami bendrai su kitomis ikiteisminio tyrimo įstaigomis (2 proc.).

2004 metais, palyginti su 2003-iaisiais, nebaigtų tirti (tęsimų) ikiteisminių tyrimų skaičius padidėjo 4,34 proc.

Turima duomenų, kad 2004 metais kitose ikiteisminio tyrimo įstaigose pagal STT pareigūnų pateiktą medžiagą pradėta 17 ikiteisminių tyrimų (Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyboje – 4, Muitinės kriminalinėje tarnyboje – 2, Generalinėje prokuratūroje – 5, Klaipėdos apygardos prokuratūroje – 1, Šiaulių apygardos prokuratūroje – 1, Klaipėdos miesto vyriausiajame policijos komisariate – 2, Panevėžio miesto vyriausiajame policijos komisariate – 2).

Duomenys apie išaiškintus asmenis

2004 metais STT **išaiškino 91** asmenį, padariusį nusikalstamas veikas, iš jų 62 valstybės tarnautojus ir pareigūnus (68 proc.), 29 kitus asmenis (32 proc.), t. y.:

- 2 advokatus;
- 1 antstolį;
- 21 vidaus reikalų sistemos pareigūną, iš jų 10 viešosios policijos, 4 kriminalinės policijos, 6 Valstybės sienos apsaugos tarnybos ir 1 kitą pareigūną;
- 4 žemės reformą vykdančius valstybės tarnautojus ir pareigūnus;
- 1 aplinkos apsaugos sistemos valstybės pareigūną;
- 4 savivaldos institucijos valstybės tarnautojus ir pareigūnus;
- 2 sveikatos apsaugos sistemos valstybės tarnautojus ir pareigūnus;
- 2 socialinės apsaugos sistemos valstybės tarnautojus ir pareigūnus;
- 5 įkalinimo įstaigų pareigūnus;
- 18 muitinės pareigūnų;
- 2 kitus valstybės tarnautojus ir pareigūnus;
- 29 kitus asmenis.

1999 metais STT išaiškinti 168 asmenys, iš jų 115 (68 proc.) valstybės tarnautojų ir pareigūnų, 53 (32 proc.) kiti;

2000 metais – 98 asmenys, iš jų 68 (69 proc.) valstybės tarnautojai ir pareigūnai, 30 (31 proc.) kiti;

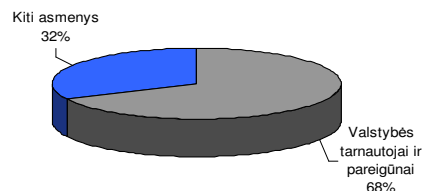
2001 metais – 124 asmenys, iš jų 81 (65 proc.) valstybės tarnautojas ir pareigūnas, 43 (35 proc.) kiti;

2002 metais – 99 asmenys, iš jų 60 (61 proc.) valstybės tarnautojų ir pareigūnų, 39 (39 proc.) kiti;

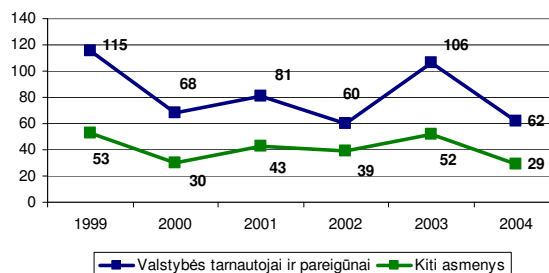
2003 metais – 158 asmenys, iš jų 106 (67 proc.) valstybės tarnautojai ir pareigūnai, 52 (33 proc.) kiti;

2004 metais – 91 asmuo, iš jų 62 (68 proc.)

2004 metais išaiškinti asmenys

STT išaiškinti asmenys 1999–2004 metais

valstybės tarnautojai ir pareigūnai, 29 (44,23 proc.) kiti.

2004 metais, palyginti su 2003-iaisiais, išaiškintų asmenų skaičius sąlygiškai sumažėjo 43,03 proc. (valstybės tarnautojų – 42,45 proc. ir kitų – 44,23 proc.).

2004 metais STT nutraukė ikiteisminį tyrimą **62** asmenų atžvilgiu, iš jų 2 atžvilgiu ikiteisminis tyrimas nutrauktas pagal BPK 212 str. 6 d. (įtariamasis perduodamas asmeniui, kuris vertas teismo pasitikėjimo pagal laidavimą BK 40 str. nustatytais atvejais).

2004 metais nutrauktas ikiteisminis tyrimas 44 valstybės tarnautojų ir pareigūnų (71 proc.), 18 kitų asmenų (29 proc.) atžvilgiu.

Duomenys apie asmenis, patrauktus drausminėn, administracinėn atsakomybėn pagal STT pareigūnų pateiktą medžiagą

Turima duomenų, kad pagal STT pareigūnų pateiktą medžiagą 30 asmenų skirtos drausminės (tarnybinės) nuobaudos, t. y. 1 teisėjui, 10 vidaus reikalų sistemos, 5 muitinės, 4 savivaldos institucijų, 1 aplinkos apsaugos institucijos, 1 sveikatos apsaugos institucijos, 1 mokesčius administruojančios institucijos, 4 žemės reformą vykdančių institucijų ir 3 kitų institucijų darbuotojams.

Be to, STT pateikė medžiagą apie šių asmenų padarytus tarnybinius nusižengimus:

– Kauno apskrities viršininkui – apie Kauno apskrities viršininko administracijos Žemės tvarkymo departamento Kėdainių žemėtvarkos skyriaus vedėjos tarnybinį nusižengimą, pasireiškusį Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybės tarnyboje bei Valstybės tarnybos įstatymų pažeidimu;

– Panevėžio apskrities viršininkui – apie Panevėžio apskrities viršininko administracijos Žemės tvarkymo departamento Panevėžio žemėtvarkos skyriaus vedėjos šurkštų tarnybinį nusižengimą, pasireiškusį Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybės tarnyboje bei Valstybės tarnybos įstatymų pažeidimu;

– Panevėžio apskrities viršininkui – apie Panevėžio apskrities viršininko administracijos Žemės tvarkymo departamento tuometinės Biržų žemėtvarkos skyriaus vedėjos, šiuo metu dirbančios Biržų rajono savivaldybės administracijos direktore, šurkštų tarnybinį nusižengimą, pasireiškusį Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybės tarnyboje bei Valstybės tarnybos įstatymų pažeidimu;

– Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovui Panevėžio apskrityje – apie Pasvalio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus tarnybinį nusižengimą – priėmimą į valstybės tarnautojo – savivaldybės Turto valdymo skyriaus vedėjo pareigas asmens, turinčio teistumą už apysunkį nusikaltimą valstybės tarnybai, ir Pasvalio rajono savivaldybės mero prašymą Pasvalio rajono apylinkės teismui panaikinti šiam asmeniui apribojimus dirbti bet kokią darbą ar eiti bet kokias pareigas valstybės tarnyboje, įsipareigojant jam sudaryti sąlygas dalyvauti konkursuose ir eiti pareigas valstybės tarnyboje, nesuderinamą su Valstybės tarnybos įstatyme įtvirtintais priėmimo į valstybės tarnautojo pareigas skaidrumo principais. Vyriausybės atstovas Panevėžio apskrityje kreipėsi į Panevėžio apygardos administracinį teismą dėl įsakymo, kuriuo minėtas asmuo priimtas į valstybės tarnybą, panaikinimo.

Taip pat turima duomenų, kad pagal STT pareigūnų pateiktą medžiagą bendrovės direktoriui paskirtos administracinės nuobaudos – baudos pagal LR ATPK 163⁵ ir 214¹⁰ str.

Duomenys apie nuteistus ir išteisintus asmenis

Turima duomenų, kad 2004 metais **nuteista 50** STT išaiškintų asmenų (94 proc.), iš jų 33 teismo nuosprendžiai yra įsiteisėję, 17 nuteista pirmos instancijos teismo. **3** asmenys **išteisinti** (6 proc.).

Duomenys apie nustatytas nusikalstamas veikas

2004 metais STT nustatė 263 nusikalstamas veikas, iš jų 186 – turinčias nusikaltimų ar baudžiamųjų nusižengimų valstybės tarnybai ir viešiesiems interesams požymių (71 proc.), 77 – turinčias kitų nusikaltimų ar baudžiamųjų nusižengimų požymių (29 proc.).

1999 metais nustatyta 160 nusikalstamų veikų, iš jų 98 (61 proc.) valstybės tarnybai ir 62 (39 proc.) kitos;

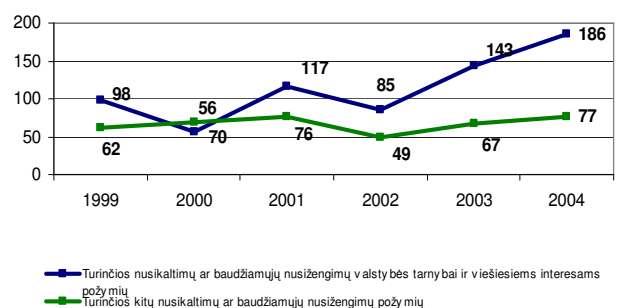
2000 metais – 126 nusikalstamos veikos, iš jų 56 (44 proc.) valstybės tarnybai ir 70 (56 proc.) kitų;

2001 metais – 193 nusikalstamos veikos, iš jų 117 (61 proc.) valstybės tarnybai ir 76 (39 proc.) kitos;

2002 metais – 134 nusikalstamos veikos, iš jų 85 (63 proc.) valstybės tarnybai ir 49 (37 proc.) kitos;

2003 metais – 210 nusikalstamų veikų, iš jų 143 (68 proc.) valstybės tarnybai ir 67 (32 proc.) kitos.

STT nustatytos nusikalstamos veikos 1999–2004 metais

2004 metais, palyginti su 2003-aisiais, nustatytų nusikalstamų veikų skaičius sąlygiškai padidėjo 25,23 proc. (valstybės tarnybai – 30,06 proc. ir kitų – 14,92 proc.).

Duomenys apie asmenų pareiškimus ir skundus

2004 metais STT gauti 675 asmenų pareiškimai ir skundai, iš jų 107 (16 proc.) anoniminiai.

1999 metais STT gauta 215 asmenų pareiškimų ir skundų, iš jų 33 (15 proc.) anoniminiai;

2000 metais – 293 asmenų pareiškimai ir skundai, iš jų 59 (20 proc.) anoniminiai;

2001 metais – 606 asmenų pareiškimai ir skundai, iš jų 110 (18 proc.) anoniminių;

2002 metais – 688 asmenų pareiškimai ir skundai, iš jų 82 (12 proc.) anoniminiai;

2003 metais – 924 asmenų pareiškimai ir skundai, iš jų 121 (13 proc.) anoniminiai.

2004 metais, palyginti su:

– 1999-aisiais, pareiškimų skaičius padidėjo 213,95 proc., anoniminių – 224,24 proc.;

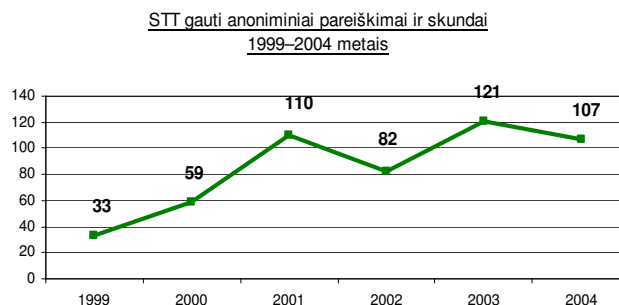
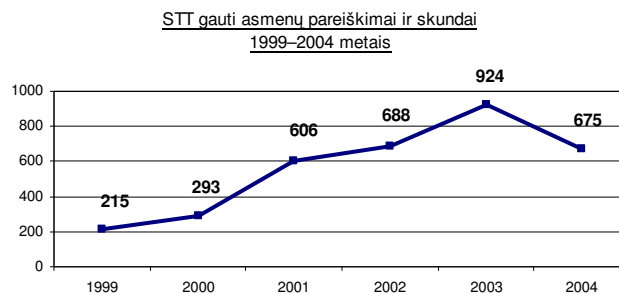
– 2000-aisiais, pareiškimų skaičius padidėjo 130,37 proc., anoniminių – 81,35 proc.;

– 2001-aisiais, pareiškimų skaičius padidėjo 11,38 proc., anoniminių sumažėjo 2,72 proc.;

– 2002-aisiais, pareiškimų skaičius sumažėjo 1,88 proc., anoniminių padidėjo 30,48 proc.;

– 2003-aisiais, pareiškimų skaičius sumažėjo 26,94 proc., anoniminių – 11,57 proc.

2004 metais STT perdavė nagrinėti kitoms valstybės institucijoms 125 asmenų pareiškimus ir skundus, 183 grąžino asmenims nenagrinėtus, 342 išnagrinėjo, 25 nagrinėjimas bus tęsiamas 2005 metais.

IV. KORUPCIJOS PREVENCIJA

Duomenys apie viešojo administravimo posistemių vertinimą

2004 metais STT atliko 9 viešojo administravimo posistemių vertinimą antikorupciniu požiūriu:

1. STT iniciatyva – valstybės sienos apsaugos funkcijų įgyvendinimo.
2. STT iniciatyva – žuvininkystės jūrose funkcijų įgyvendinimo ir kontrolės.
3. STT iniciatyva – Teisingumo ministerijos reguliavimo srityje esančių institucijų (Kalėjimų departamento).
4. STT iniciatyva – Vidaus reikalų ministerijos veiklos (Valstybės sienos apsaugos tarnybos, Policijos departamento, Migracijos departamento, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos).
5. STT iniciatyva – Šiaulių miesto savivaldybės.
6. STT iniciatyva – Ignalinos rajono savivaldybės.
7. Bendra Seimo, Vyriausybės ir STT iniciatyva – žemės reformos vykdymo ir nuosavybės teisių atkūrimo.
8. Bendra Respublikos Prezidento, Sveikatos apsaugos ministerijos ir STT iniciatyva – Sveikatos apsaugos ministerijos veiklos srities.
9. STT iniciatyva – 2001–2003 m. viešųjų pirkimų sistemos statistinių ir kitų duomenų.

Duomenys apie teisės aktų ir jų projektų antikorupcinį vertinimą

2004 metais STT atliko antikorupcinį vertinimą 97 teisės aktų ir jų projektų, reglamentuojančių:

- alkoholio ir tabako gaminių prekybą;
- ginklų ir šaudmenų perdavimo licencijavimą, prekybą;
- prekybos nafta licencijavimą;
- sveikatos apsaugą (farmacinę veiklą, gydytojo medicinos praktiką, pacientų teisių ir žalos atlyginimą, gydymą sanatorijose);
- švietimą ir aukštąjį mokslą;
- valstybės sienos apsaugą;

- verslo paramą (Europos Sąjungos fondų ir biudžetinio finansavimo lėšų administravimą);
- žemės reformos vykdymą;
- žuvininkystę;
- šilumos ūkį;
- finansus;
- viešuosius pirkimus.

Teisės aktų ir jų projektų vertinimo antikorupcinio požiūriu rezultatai pateikti Respublikos Prezidentui, Vyriausybei, Seimui (Nacionalinio saugumo ir gynybos, Sveikatos reikalų, Kaimo reikalų komitetams, Antikorupcijos komisijai, Tarpžinybinei komisijai kovai su korupcija koordinuoti), Žemės ūkio, Ūkio, Aplinkos, Vidaus reikalų, Socialinės apsaugos ir darbo, Sveikatos apsaugos ministerijoms, Viešųjų pirkimų tarnybai, Nacionalinei mokėjimo agentūrai prie Žemės ūkio ministerijos, Žuvininkystės departamentui prie Žemės ūkio ministerijos.

Atsižvelgiant į STT teiktas pastabas ir pasiūlymus:

- Vėl Lietuvos verslo paramos agentūros direktoriaus 2004 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. 21 patvirtintas Specialiųjų tyrimų tarnybos pateiktų pastabų ir pasiūlymų įgyvendinimo planas;
- žemės ūkio ministro 2004 m. balandžio 15 d. įsakymu Nr. 3D-174 patvirtinta, kad Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus įsakymų, susijusių su Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų administravimu, projektai turi būti teikiami STT antikorupciniam vertinimui atlikti;
- pakoreguotos Ūkininko ar kito fizinio ar juridinio asmens, pretenduojančio gauti paramą pagal Lietuvos 2004–2006 m. bendrojo programavimo dokumentą, prekių, paslaugų ir darbų pirkimo taisyklės;
- Ūkio ministerijai pavesta atlikti situacijos analizę ir teikti įstatymo projektą pakartotiniam svarstymui Seimo Ekonomikos komitete.

Duomenys apie kovos su korupcija programas, jų įgyvendinimą

Pagal Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija programos įgyvendinimo priemonių planą 2004 metais buvo numatyta vykdyti **13** priemonių.

Atlikta Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. sausio 17 d. nutarimu Nr. IX-711 „Dėl Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija programos patvirtinimo“, veiksmingumo analizė, 2004-09-01 ji pateikta Vyriausybei, Respublikos Prezidentui, Seimo Antikorupcijos komisijai, Vidaus reikalų ministerijai.

Duomenys apie visuomenės švietimą ir paramą

2004 metais, vykdydama Nacionalinės kovos su korupcija programos nuostatas ir toliau kartu su Jungtinių Tautų vystymo programa įgyvendindama projektą „Korupcijos prevencija šviečiant, informuojant ir sąmoninant visuomenę“, kurio tikslas – antikorupcinio sąmoninimo didinimas pasitelkiant jaunimo švietimą, antikorupcinės informacijos platinimą, sociologinės bazės plėtrą ir supratimo apie politinių partijų ir kampanijų finansavimą didinimą, tuo prisidedant prie pilietinės visuomenės vystymo, STT dalyvavo rengiant naują kompleksinę aukštųjų mokyklų antikorupcinio švietimo programą (kartu su Šiuolaikinių didaktikų centru ir Švietimo ir mokslo ministerijos Mokslo ir studijų departamentu), teikė ekspertinę pagalbą kuriant šią programą ir rengiant jos įdiegimą aukštosiose mokyklose.

Bendradarbiaudami su Šiuolaikinių didaktikų centru STT pareigūnai 2004 metais dalyvavo minėto centro organizuojamuose seminaruose dėstytojams, kuriuose buvo kuriama antikorupcinio švietimo programos metodika, derinami diegimo klausimai. Įgyvendindami šį projektą, STT pareigūnai lankėsi Kauno technologijos universitete, Kauno Vytauto Didžiojo universitete, Kauno kolegijoje, Šiaulių universitete, kur stebėjo bandomąsias antikorupcines paskaitas, bendravo su studentais ir dėstytojais. Taip pat buvo tęsiamas darbas su Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklų moksleiviais ir mokytojais. STT pareigūnai antikorupcines paskaitas skaitė Vilniaus, Klaipėdos, Palangos, Molėtų, Marijampolės ir Garliavos bendrojo lavinimo mokyklose ir gimnazijose.

2004 metais STT organizavo **60** antikorupcinio švietimo seminarų, iš jų:

- 6 seminarus įvairių Lietuvos miestų aukštųjų mokyklų studentams (kartu su Lietuvos studentų atstovybių sąjunga);
- trijų dienų antikorupcinio švietimo seminarų ciklą Lietuvos šaulių sąjungos nariams;
- 3 seminarus Valstybės sienos apsaugos tarnybos vadovaujantiems darbuotojams;
- seminarus Klaipėdos apskrities aplinkos apsaugos inspekcijos darbuotojams;
- seminarus Aplinkos apsaugos ministerijos darbuotojams;
- seminarus Migracijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos darbuotojams;
- bendradarbiaudama su Muitinės mokymo centru, 2 seminarų ciklą Muitinės mokymo centre ir Muitinės departamente;
- bendradarbiaudama su miestų savivaldybėmis, seminarus Ignalinos, Lazdijų, Marijampolės, Elektrėnų, Kazlų Rūdos, Šilutės, Tauragės, Panevėžio, Kalvarijų, Birštono, Kauno, Širvintų, Biržų, Rokiškio, Plungės, Kretingos ir kitų miestų savivaldybių darbuotojams bei miestų tarybų nariams;
- seminarą Lietuvos savivaldybių kontrolieriams;

– 11 seminarų Lietuvos regioninės žiniasklaidos atstovams.

STT pareigūnai dalyvavo analizuojant, apibendrinant ir pristatant visuomenei sociologinės apklausos „Korupcijos apraiškos šalies mastu atrinktoje apskrityse ir jose esančiose savivaldybėse 2004 m.“ (tikslas – nustatyti gyventojų nuomonę apie korupcijos lygį visose 10 Lietuvos apskrityse), kurią finansavo Jungtinių Tautų vystymo programa ir Lietuvos Respublikos Vyriausybė, medžiaga.

STT pareigūnai dalyvavo 17 specialiųjų radijo ir televizijos laidų.

2004 metais pasirodė 23 straipsniai regioninėje ir centrinėje spaudoje, skirti antikorupciniam švietimui.

STT pareigūnai skaitė 16 pranešimų konferencijose ir kituose renginiuose.

Duomenys apie tikrinamus asmenis, siekiančius eiti arba einančius pareigas valstybės ar savivaldybės įstaigoje

Vykdydama Korupcijos prevencijos įstatymo ir Vyriausybės 2002 m. rugsėjo 19 d. nutarimu Nr. 1484 patvirtintos Informacijos apie asmenį, siekiantį eiti arba einantį pareigas valstybės ar savivaldybės įstaigoje, pateikimo tvarkos nuostatas, STT pagal valstybės ar savivaldybės įstaigų vadovų prašymus pateikė informaciją apie 372 asmenis, siekiančius eiti pareigas valstybės ar savivaldybės įstaigose, apie 14 asmenų informacija renkama (2004 metų pirmąjį pusmetį STT pateikė informaciją apie 62 asmenis (17 proc.), 2004 metų antrąjį pusmetį – apie 310 asmenų (83 proc.)).

Muitinės departamentas prašė pateikti informaciją apie 269 asmenis, Respublikos Prezidentas – apie 43, Vyriausybė – apie 32, teismai – apie 20, STT – apie 11, Žemės ūkio ministerija – apie 5, Vidaus reikalų ministerija – apie 2, Policijos departamentas – apie 1, Pakruojo rajono policijos komisariatas – apie 1, Varėnos rajono policijos komisariatas – apie 1, Valstybinė geležinkelio inspekcija – apie 1.

V. TARPTAUTINIS BENDRADARBIAVIMAS

2003 metų PHARE programos projektą 2003.004-341.05.03 „Kovos su korupcija administracinių gebėjimų stiprinimas“ sudaro du komponentai: techninė pagalba toliau įgyvendinant Nacionalinę kovos su korupcija programą ir įrangos tiekimas. Projekto biudžetas – 1,77 mln. eurų, techninei pagalbai skirta 1 mln. eurų, įrangai įsigyti – 0,77 mln. eurų, įskaitant 0,192 mln. eurų bendro finansavimo lėšų.

Pagal techninės pagalbos komponentą parengta konkursinė medžiaga, atliktas pasiūlymų vertinimas ir pasirašytas kontraktas su laimėtoju – Danijos konsultacine kompanija „Ramboll Management“. Techninės pagalbos projekto, kuris apima tris pagrindines sritis – korupcijos prevenciją, baudžiamąjį persekiojimą ir visuomenės švietimą – įgyvendinimas prasidėjo 2004 metų lapkritį. Pagal tiekimo komponentą parengta nespacialios paskirties įrangos konkursinė medžiaga, atliktas pasiūlymų vertinimas ir pasirašyti kontraktai su laimėtojais. Pagal kontraktus įsigyta įranga už 360 000 eurų. Specialios paskirties įrangai pirkti skirta 410 000 eurų, įskaitant 192 500 eurų bendrojo finansavimo lėšų. Įranga bus perkama vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 927 „Dėl prekių, paslaugų ir darbų, susijusių su valstybės paslaptimi, pirkimų tvarkos patvirtinimo“. Šiuo metu rengiami įrangos pirkimo dokumentai.

Pagal 2005 metų pereinamojo laikotarpio institucijų plėtros priemonę parengtas ir Finansų ministerijai pateiktas projekto „Tolesnis kovos su korupcija stiprinimas“ pasiūlymas, kuris įtrauktas į prioritetinių projektų, teiktinų Europos Komisijai, sąrašą. Numatoma projekto vertė – 1,01 mln. eurų, įskaitant 0,0275 mln. eurų bendrojo finansavimo lėšų.

Pagal Nyderlandų Karalystės vyriausybės finansuojamą projektą dėl turto konfiskavimo mechanizmo įgyvendinimo Nyderlandų Karalystės ekspertas lankėsi Lietuvos teisėsaugos ir kontrolės institucijose, susijusiose su turto konfiskavimo įgyvendinimu. Buvo analizuojama su turto konfiskavimu susijusi problematika ir aptartos galimybės panaudoti atitinkamą Nyderlandų Karalystės ir kitų Vakarų šalių patirtį. Ekspertas pateikė ataskaitą, kurioje apibrėžė tris veiksingo turto konfiskavimo rekomendacijas.

Bendradarbiavimo su Švedijos ekonominių nusikaltimų tyrimo tarnyba projektą „Ekonominių korupcinių nusikaltimų atskleidimas, tyrimas ir baudžiamasis persekiojimas“ vykdė Švedijos nacionalinis ekonominių nusikaltimų biuras. Projekto metu biuro ekspertai organizavo praktinius seminarus STT Vilniuje ir teritoriniuose padaliniuose. Seminarų metu buvo analizuojama esama teisinė bazė, problematika, pristatoma Švedijoje taikoma praktika ir nustatomos problemų sprendimo būdai. Pasidalyta patirtimi, užmegzti ryšiai, aptartos bendradarbiavimo galimybės.

Pagal 2002-10-02 pasirašytą projekto dokumentą „Korupcijos prevencija šviečiant, informuojant ir sąmoninant visuomenę“, kurio vertė – 300 tūkst. litų, o įgyvendinimo laikotarpis – 2002 m. spalį–2004 m. gruodis, toliau buvo vykdoma veikla, numatyta projekto I ir III komponentuose.

Pagal I komponentą „Aukštųjų mokyklų antikorupcinių studijų programų parengimas“ projekto partneris VšĮ Šiuolaikinių didaktikų centras parengė programą ir sukūrė interneto svetainę, skirtą minėtam projekto komponentui.

Pagal III komponentą „Sociologinių tyrimų atlikimas siekiant gerinti prevencines priemones“ projekto partneris VšĮ „Transparency International“ Lietuvos skyrius atliko tyrimą „Korupcijos apraiškos šalies mastu atrinktoje apskrityse ir jose esančiose savivaldybėse 2004 m.“. Tyrimo rezultatai pristatyti įvairiose

savivaldybėse. Už projekto lėšas įsigytas skaitmeninis projektorius, kuris bus naudojamas vykdant antikorupcinio švietimo veiklą.

2004-03-10 Jungtinių Tautų vystymo programa, STT ir VŠĮ „Transparency International“ Lietuvos skyrius pasirašė projekto dokumentą „Skaidrumo ir atskaitomybės didinimas viešajame administravime“, kurio vertė – apie 300 tūkst. litų, o įgyvendinimo laikotarpis – 2004–2005 metai. Vienas iš projekto tikslų – mokomosios vaizdinės medžiagos valstybės tarnautojams etikos klausimais parengimas. Projekto atrinkta, adaptuota ir lietuvių kalba parengta mokomoji vaizdinė medžiaga, skirta valstybės tarnautojų etikos standartams diegti. 2005 m. sausio mėn. pirmojoje pusėje minėta medžiaga bus išleista kompaktinėmis plokštelėmis. Projekto vykdymą koordinavo STT, tiesioginis projekto gavėjas – Valstybės tarnybos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos, kiti gavėjai – Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, Lietuvos viešojo administravimo institutas.

2004 metų gegužę buvo vykdomas Kanados tarptautinės plėtros agentūros CIDA finansuojamas projektas „Personalo atrankos metodikos BRASS (Behavior Risk Assessment System – elgesio rizikos vertinimo sistema) taikymas“. Projekto tikslas – teisėsaugos ir kontrolės institucijų personalo atrankos sistemų tobulinimas, siekiant užtikrinti pirminę korupcijos prevenciją. Įgyvendinti du projekto etapai:

- pirmajame etape atlikta aplinkos analizė, teisėsaugos ir kontrolės institucijoms pristatyta BRASS metodika ir numatytos tolesnės veiklos kryptys;

- antrajame etape surengti teoriniai ir praktiniai mokymai, kurių metu parengta 11 instruktorių iš projekte dalyvaujančių teisėsaugos ir kontrolės institucijų, pagal BRASS metodiką parengti personalo atrankos testai, atlikti 63 bandomieji testavimai, įvyko 31 pokalbis.

Siūloma personalo atrankos metodika yra veiksminga ir aktuali, svarstomos jos taikymo galimybės.

2004 metais buvo toliau palaikomi ryšiai su JAV ambasada. STT pareigūnai dalyvavo Taline 2004 metų rugpjūtį organizuotuose mokymuose pinigų plovimo klausimais.

2004 metais buvo tęsiama OECD Baltijos antikorupcijos iniciatyvos II programa, pagal kurią STT atstovas (Korupcijos prevencijos valdybos viršininkas Kęstutis Zaborskas) dalyvavo rugpjūtį Taline organizuotame seminare verslo etikos tema.

Remiantis Vyriausybės 2004 m. sausio 9 d. nutarimu Nr. 21 „Dėl Lietuvos Respublikos pozicijos ES institucijose nagrinėjama klausimais rengimo, derinimo, pristatymo ir ES teisės (acquis communautaire) perkėlimo į Lietuvos Respublikos nacionalinę teisę ir jos įgyvendinimo“, Vyriausybės kanceliarijai pateiktas raštas dėl STT elektroninio pašto dėžutės adreso institucijai priskirtiems ES dokumentams gauti iš LINESIS duomenų bazės. 2004 metais STT priskirtų ES dokumentų nepateikta.

Užmegzti ryšiai su šiomis organizacijomis:

- Prancūzijos centrinė korupcijos prevencijos tarnyba (SCPC) – lapkritį jų atstovai lankėsi STT, kur pristatė savo tarnybą, jos veiklą ir organizavo seminarą viešųjų pirkimų tema. Planuojamas tolesnis bendradarbiavimas.

- Austrijos vidaus reikalų tarnyba – lapkritį STT atstovas (Korupcijos prevencijos valdybos viršininkas Kęstutis Zaborskas) dalyvavo šios tarnybos organizuotame seminare kovos su korupcija klausimais. Planuojamas tolesnis bendradarbiavimas.

Tęsimas bendradarbiavimas su Latvijos kovos su korupcija biuru (KNAB) – apsieista vizitais, teikta informacija apie specialias korupcijos prevencijos priemones, tarptautinių programų finansuojamų projektų rengimo klausimais ir kita.

2004 metais STT pateikė pasiūlymus Teisingumo ministerijai dėl GRECO I raporto vertinimo.

VI. VEIKLOS PROBLEMAS

Dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso nuostatų

- Galiojančio Baudžiamojo kodekso (toliau – BK) 227 straipsnio 4 dalis, nustatanti asmens atleidimo nuo baudžiamosios atsakomybės už papirkimą pagrindus, neatitinka nei realių kovos su korupcija poreikių, nei BK paskirties, nei jame įtvirtintų atleidimo nuo baudžiamosios atsakomybės nuostatų, taip pat neatitinka Lietuvos Respublikos ratifikuotų tarptautinių teisės aktų standartų, nors ratifikuodamas įstatymų leidėjas įsipareigojo jų laikytis. Tokia situacija susidariusi dėl BK 227 str. numatytos būtinos atleidimo nuo baudžiamosios atsakomybės už papirkimą sąlygos – nedelstino pranešimo apie kyšį teisėsaugos institucijai. Ši sąlyga minėtą normą padarė praktiškai neveikiančia. Itin didelės žalos taip suformuluota norma padarė pavojingiausių – sudėtingų, ilgai truncančių korupcinių veikų atskleidimui.

Tarptautinių sutarčių standartus ir realius kovos su korupcija poreikius, BK normas, reglamentuojančias jo paskirtį, ir atleidimo nuo bausmės BK nuostatas atitiktų analogiška BK 39¹ str. norma apie asmens, aktyviai padėjusio atskleisti korupcines veikas, atleidimą nuo baudžiamosios atsakomybės.

- Problemiška kvalifikuoti veikas pagal atskirus BK straipsnius, kadangi BK 228 str. 1 d., 229 str. 1 d. ir 226 str. 2 d. dispozicijose nustatyti nusikalstama veika kvalifikuojantys požymiai – didelė žala ir nedidelės vertės kyšis – yra vertinamojo pobūdžio. Nesant teismų praktikos dėl šių nusikalstamas veikas

kvalifikuojančių požymių prokurorai vengia perduoti bylas teismui, kad išvengtų galimo kaltinamųjų išteisinimo. Siūlome BK 230 straipsnyje išaiškinti sąvokas „didelė turtinė žala“ ir „nedidelės vertės kyšis“ žalos dydį išreiškiant minimaliais gyvenimo lygiais (MGL).

Dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso nuostatų

- Baudžiamojo proceso kodekso (toliau – BPK) ikiteisminio tyrimo bendrųjų nuostatų 166 str. nurodyta, kad ikiteisminį tyrimą privaloma nedelsiant pradėti gavus informaciją apie galimai padarytą nusikalstamą veiką, o 168 str. 1 dalis tyrėjams suteikia tik galimybę gauti patikslinimą iš informacijos šaltinio. Abi šios normos įpareigoja tyrėjus pradėti ikiteisminį tyrimą pagal neišsamią, nepatikrintą, o dažnai ir nepagrįstą pirminę informaciją. Šios normos prieštarauja kitoms BPK bendrųjų nuostatų normoms. Ikiteisminis tyrimas dėl ribotų neatidėliotino patikrinimo galimybių ir laikotarpio gali būti pradėtas neišsiaiškinus aplinkybių, dėl kurių baudžiamasis procesas negalimas, ir panašiai. Dėl galiojančios BPK 166 ir 168 str. normų redakcijos jau pirminėje procesinio tyrimo stadijoje iškraipoma baudžiamojo proceso paskirtis ir principai. Jos keistinos, numatant galimybę ikiteisminio tyrimo įstaigų pareigūnams iki ikiteisminio tyrimo pradžios per atitinkamą laikotarpį patikrinti pirminę informaciją apie galimą nusikalstamą veiką. Ikiteisminis tyrimas būtų pradėdamas įsitikinus informacijos pagrįstumu ir paaiškėjus nusikaltimo požymiams, t. y. tik esant realiams, o ne formaliems dingsčiais ir pagrindui. Tai atitiktų BPK paskirtį.

Galiojantis BPK 199 str. nustato, kad anonimiškumas liudytojui gali būti taikomas tik procese dėl labai sunkaus ar sunkaus nusikaltimo. Pagal BK 11 str. tokiais nusikaltimais nėra laikomas kyšininkavimas, numatytas BK 225 str. 1 d., tarpininkavimas, numatytas BK 226 str., papirkimas, numatytas 227 str. 1 d., ir tarnybos pareigų neatlikimas, numatytas BK 229 str. Dėl nusikaltimų sudėčių, numatytų šiuose straipsniuose, atliekama didžioji dalis ikiteisminių tyrimų dėl kyšio priėmimo ir papirkimo. Todėl aktualu, kad liudytojui anonimiškumas galėtų būti taikomas ir bylose dėl šių nusikaltimų. Tarpininkavimo veiksmai, numatyti BK 226 str., paprastai vykdomi darant visas sudėtingesnes korupcines veikas.

Siūlome parengti BPK 199 str. pakeitimo įstatymo projektą, numatantį galimybę taikyti liudytojams ar nukentėjusiesiems anonimiškumą tiriant nusikaltimus dėl kyšininkavimo, tarpininkavimo ir papirkimo, neatsižvelgiant į jų sunkumo laipsnį.

- Ikiteisminį tyrimą organizuojantis ir jam vadovaujantis prokuroras pagal LR BPK 214 str. 1 d. nutarimu nutraukia STT tirtas baudžiamąsias bylas remdamasis 212 str. 2 d. nuostata, kad ikiteisminio tyrimo metu nebuvo surinkta pakankamai duomenų, pagrindžiančių įtariamojo kaltę dėl nusikalstamos veikos padarymo. Taip prokuratūrai, vengdami kaltinamųjų išteisinimo teismuose, dažnai nutraukia baudžiamąsias bylas ir užkerta kelią suformuoti teismų praktiką ginčytiniais teisės taikymo atvejais. BPK 20 str. nustato: „ar gauti duomenys laikytini įrodymais, kiekvienu atveju sprendžia teisėjas ar teismas“. Prokurorui nutraukus ikiteisminį tyrimą, teisėjas ar teismas neturi galybės įvertinti, ar surinkti duomenys laikytini įrodymais. Siūlome pakeisti BPK 214 str. 1 ir 2 dalį, nustatant, kad 212 str. 2–9 punktuose numatytais atvejais ikiteisminis tyrimas nutraukiamas ikiteisminio tyrimo teisėjo sprendimu, kuris patvirtina prokuroro nutarimą dėl ikiteisminio tyrimo nutraukimo, o prokuroras nutarimu nutraukia ikiteisminį tyrimą tik BPK 212 str. 1 d. nustatytais atvejais.

Dėl Lietuvos Respublikos operatyvinės veiklos įstatymo

- BPK pataisos įgalino atlikti, tiriant visas korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas (išskyrus tarnybos pareigų neatlikimą), tokias procesines prievartos priemones kaip telefoninių pokalbių klausymas bei įrašų darymas ir savo tapatybės neatskleidžiančių ikiteisminio tyrimo pareigūnų veiksmus. Galiojantis Operatyvinės veiklos įstatymas nustato, kad operatyvinis tyrimas gali būti atliekamas (kartu ir sankcionuojami operatyviniai veiksmai bei nusikalstamos veikos imitacijos elgesio modelio panaudojimas) tik dėl korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų, numatytų LR BK 225 str. 2 ir 3 d. (kyšininkavimas), 227 str. 2 d. (papirkimas didesniu nei 250 MGL kyšiu), 228 str. 2 d. (piktnaudžiavimas ir tarnybos įgaliojimų viršijimas siekiant asmeninės naudos). Todėl nepagrįstai sumažinamos galimybės, vykdant operatyvinę veiklą, patikrinti informaciją ir išaiškinti korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas. Siūlome pakeisti Operatyvinės veiklos įstatymą, numatant galimybę atlikti operatyvinį tyrimą (sankcionuojamus operatyvinius veiksmus ir nusikalstamos veikos imitacijos elgesio modelio panaudojimą) dėl visų nusikaltimų valstybės tarnybai ir viešiesiems interesams.

Dėl kitų teisės aktų

- Visose institucijose turtėtų būti naudojami vienodos formos administracinės teisenos eiga fiksuojantys dokumentai (administracinės teisės pažeidimo protokolas, nutarimas skirti administracinę nuobaudą, paaiškinimas ir kt.), jų apyvarta (perdavimas, nurašymas, siuntimas, saugojimas) vykti griežtai laikantis raštvedybos taisyklių. Veiksminga kontrolės forma galėtų būti bendras administracinės praktikos duomenų bankas, kuriuo galėtų naudotis administracinę veiklą vykdančios valstybinės institucijos.

- Būtina suvienodinti STT statuto 30 str. 6 d. ir Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo 21 str. nuostatas. STT statuto 30 str. 6 d. nustatyta: „Laikinojo nedarbingumo laikotarpiu, nėštumo ir gimdymo atostogų metu tarnybos pareigūnui iš darbo užmokesčio fondo mokamas jam nustatytas darbo užmokestis.

Tarnybos pareigūnui, išėjusiam atostogų vaikui prižiūrėti, kol jam sueis vieni metai, iš tam skirtų lėšų mokama 60 procentų nėštumo ir gimdymo atostogų suteikimo mėnesį jam nustatyto darbo užmokesčio.“ Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo 21 str. nustato: „Motinystės (tėvystės) pašalpa mokama 70 procentų pašalpos gavėjo kompensuojamojo uždarbio dydžio. Ši pašalpa per mėnesį negali būti mažesnė už vaiko priežiūros atostogų suteikimo mėnesį galiojusių einamųjų metų draudžiamųjų pajamų trečdalį. Kai apdraustasis dirba ne vienoje darbovietėje, motinystės (tėvystės) pašalpa jam apskaičiuojama pagal gautą kompensuojamąjį uždarbį tik tose darbovietėse, kuriose jis yra išleistas vaiko priežiūros atostogų. Pašalpa apskaičiuojama ir mokama Vyriausybės tvirtinamų ligos ir motinystės socialinio draudimo pašalpų nuostatų nustatyta tvarka.“

- Lietuvos Respublikos Seimui panaikinus STT statuto nuostatą, kad už nepriekaištingą ir pavyzdinę tarnybos pareigų atlikimą pareigūnas skatinamas pinigine premija, STT pareigūnai atsidūrė nelygiateisėje padėtyje, palyginti su kitų teisėsaugos, valstybės ir savivaldos institucijų pareigūnais – Valstybės tarnybos įstatymo 27 straipsnio 2 dalies 3 punkte, Valstybės saugumo departamento statuto 32 straipsnio 1 dalies 2 punkte, Vidaus tarnybos statuto 23 straipsnio 1 dalies 2 punkte, Prokuratūros įstatymo 39 straipsnio 1 dalies 3 punkte numatyta galimybė šių institucijų pareigūnus skatinti vienkartinėmis pinigine išmoka.

- Būtina rengti STT įstatymo, STT statuto pakeitimus ir papildymus, t. y. numatyti galimybę STT direktoriui turėti daugiau kaip du pavaduotojus, taip pat STT turėtų veikti visuomeninė taryba (tarybos), o tai leistų STT padaryti atviresnę visuomenei.

- Korupcijos rizikos analizės mechanizmas neskatina valstybės ir savivaldybių įstaigų savarankiškai ieškoti korupcijos priežasčių ir sąlygų savo veiklos srityse ir numatyti prevencines priemones joms šalinti. Korupcijos rizikos analizę reglamentuojančios nuostatos yra dviprasmiškos.

Korupcijos rizikos analizė turi būti atliekama kiekvienais metais, o tai trukdo įgyvendinti prevencines priemones (neatlikus naujų prevencijos priemonių veiksmingumo vertinimo, privaloma atlikti kitų metų korupcijos rizikos analizę).

Korupcijos prevencijos įstatymo 9 straipsnio nuostatos neleidžia surinkti ir pateikti skiriančiajam asmeniui visavertės informacijos apie pretendentes į valstybės tarnybą, nenumato galimybės kreiptis į STT Prezidentui, Premjerui, Seimo Pirmininkui, institucijų vadovams dėl informacijos apie asmenį pateikimo tais atvejais, kai jie teikia asmenis skirti į konkrečias pareigas valstybės tarnyboje. Todėl būtina parengti Korupcijos prevencijos įstatymo 6 ir 9 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projektą, kuriuo būtų pašalinti įstatymo trūkumai.
